

Cuprinsul.

	<u>Pag.</u>
Proces verbal din 30 Ianuarie 1908. Ședința I. a comitetului central al „Asociațiunii“	1—8
Proces verbal din 29 Februarie 1908. Ședința II. a comitetului central al „Asociațiunii“	8—10
Proces verbal din 12 Martie 1908. Ședința III. a comitetului central al „Asociațiunii“	11—16

BCU Cluj / Central University Library Cluj

279996

Nr. I.

Ianuarie—Martie 1908.

An. XXXIX.

TRANSILVANIA.

A N A L E L E

ASOCIAȚIUNII PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA
POPORULUI ROMÂN.

REDACTOR: OCTAVIAN C. TÂSLĂUANU.

BCU Cluj / Cornea University Library Cluj
Apare în 4 numere pe an

(la începutul lunilor: Ianuarie, Aprilie, Iulie și Octombrie).

Membri Asociațiunii primesc „Transilvania” gratuit.

Redacția: Sibiu (N.-Szeben) strada Morii Nr. 6.

EGYETEMI KÖNYVTÁR

1910 NOV 10

KOLOZSVAR.

SIBIU, 1908.

Editura Asociațiunii.

TRANSILVANIA.

A N A L E L E

ASOCIAȚIUNII PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂN.

Nr. I.

Ianuarie—Martie.

1908.

Nr. 164—1908.

Proces verbal

din 30 Ianuarie 1908. Ședința I. a comitetului central al
„Asociațiunii“.

Prezident: *Iosif Sterca Șuluțu*. Notar: *Octavian C. Tăslăuanu*. Membri prezenți: *Arseniu Bunea, P. Cosma, Octavian Goga, Nicolae Ivan, Dr. L. Lemény, Dr. E. Roșca, Nicolae Togan și R. Simu*.

1. Cu verificarea procesului verbal al ședinței de astăzi se încredințează d-nii: A. Bunea, N. Ivan și Dr. E. Roșca.
2. (140—1908). Augustin Antal, protopop în Beiuș, membru fondator al «Asociațiunii», a încetat din viață la 26 Ianuarie 1908.
Comitetul central își exprimă părerile de rău prin ridicare.

3. (148—1908). D-l Dr. Liviu Lemény, din încredințarea prezidentului, raportează că d-l Ioan Oros Russu, jude regesc în pensie, domiciliat în comuna Vidrasău, testează «Asociațiunii» întreaga sa avere imobilă, cu scop de a se face o fundațiune cu numele: «*Fundațiunea Ioan Oros Russu jude reg. în pensie și soția născ. Elena Kovács*», din veniturile căreia se vor împărți burse tinerilor români născuți în Transilvania și cari sunt de religione gr. or. și gr. cat. Fundatorul a încredințat pe d-l prezident al «Asociațiunii» să dispună alcătuirea unui proiect de testament nou, fiindcă vechiul testament prin care își testează averea imobilă «Asociațiunii», cuprinde unele dispozițiuni cari sunt superflue astăzi și are chiar și unele lipsuri. Referentul, din încredințarea prezidiului, prezintă proiectul noului testament.

Se ia act și se aprobă proiectul de testament, îndrumându-se biroul să-l trimită fundatorului de urgență.

4. (111—1908). Ministerul ungar de Interne răspunde la apelul ce i s'a înaintat din partea «Asociațiunii», conform decisiunii comitetului central Nr. 119/1907 în ce privește permisiunea de a colecta ajutoare pentru zidirea proiectatului *internat de băieți din Sibiu*, cerând planul amănunțit de organizare al internatului și regulamentul disciplinar. După primirea acestora va aduce o hotărîre în chestiune.

Secretarul administrativ propune, iar comitetul central decide:

să se comunice numitului Minister numai punctele principiare cari vor servi de bază la alcătuirea regulamentelor de organizare și disciplinare ale plănuitului internat de băieți și anume:

a) Internatul se înființează cu scop de a adăposti tinerimea română care urmează școalele medii din Sibiu, asigurându-i-se locuință și hrană igienică, precum și o creștere morală corespunzătoare.

b) Internatul va fi condus de o persoană cu studii academice; vor fi preferiți preoții cu studii academice.

c) În internat se vor adăposti aproximativ 50 de elevi, în schimbul unei taxe anuale modeste.

d) Direcțiunea internatului va sta sub controlul direct al comitetului central al «Asociațiunii», căruia va avea să-i înainteze spre aprobare toate socotelile și rapoartele despre mersul internatului.

5. (1284—1908). Direcțiunea desp. *Abrud-Câmpeni* înaintează procesul-verbal al ședinței comitetului cercual din 16 Decembrie 1907, în care s'a constituit comitetul nou, s'a hotărît publicarea alor două premii de câte K 40 pentru cel mai bun pomolog și pentru cea mai bună monografie a unei comune din acest despărțământ. Despărțământul cere mijlocirea comitetului central pentru procurarea unui skiopticon. S'a decis înființarea de agenturi în mai multe comune.

Se ia act. Se decide garantarea unui skiopticon prin mijlocirea d-lui prof. Ciortea.

6. (81—1908). Direcțiunea despărțământului *Abrud-Câmpeni* cere ajutorul de K 100 pentru ținerea prelegerilor populare și înființarea de biblioteci sătești. Pentru acoperirea cheltuielilor împreunate cu ținerea prelegerilor populare despărțământul va jefi suma de K 200.

Se ia act. Suma de K 100 se votează.

7. (1250—1907). Direcțiunea despărțământului *Agnita* raportează că în comuna Ghijasa s'au ținut două conferințe: «Ținerea vitelor» de Ioan Petrișor, preot în Ilimbav și «Nutrețul artificial» de I. Alexandru, preot în Ilimbav. În această comună s'a înființat și o nouă bibliotecă și o agen-tură. Despărțământul a primit dela biroul central 170 broșuri pentru 5 biblioteci populare.

Se ia act.

8. (1274—1907). Direcțiunea despărțământului *Beiuș* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 6/XI 1907 în care s'a constituit noul comitet, s'a hotărît reorganizarea agenturilor și bibliotecilor din Vașcău și Rogoz. Despărțământul cere să i se împrumute un skiopticon.

Se ia act. Se decide a se împrumută pentru iarna acestui an skiopticonul despărțământului Sibiiu.

9. (1281—1907). Direcțiunea despărțământului *Bistrița* înaintează:

I. procesul-verbal al adunării cercuale, ținute în comuna Nușfalău la 12 Iulie 1907. Președintele d-l Dr. Tripon a ținut o prelegere de deschidere despre «Asociațiune»; d-l Gr. Romanessi înv. în Monor, despre «Pomărit»; d-l Dr. D. Login, adv. în Bistrița despre «Alcoholism și procese» apoi d-l protopop din loc, Ioan Popa, a vorbit despre starea materială și morală a țăranilor din Nușfalău și Serling constatând:

- a) «că în această comună nici o moșie țărănească nu s'a vândut în timp de 20 ani.
- b) că în acest timp moșii mari s'au cumpărat de pe hotare străine învecinate și anume moșii stăpânite de neromâni.
- c) că în acest timp poporul și-a făcut biserică nouă, școli nouă.
- d) că în aceste comune în timpul din urmă se cultivă cu frumos succes legumăritul, pomăritul și vieritul».

S'au împărțit între țărani două premii de câte K 20, date de băncile «Coroana» și «Bistrițana» din Bistrița, pentru pomărit și legumărit țăranilor li s'au dat și mai multe cărți și broșuri.

II. Procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 30 Noemvrie 1907, în care s'a hotărît să se țină conferințe pentru cărturarii din Bistrița și prelegeri populare la sate. Despărțământul cere ajutorul de K 100. S'a decis să ceară ajutoare în bani și dela băncile de pe teritoriul despărțământului.

Se ia act. Suma de K 100 se votează.

10. (128—1908). Direcțiunea despărțământului *Blaj* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 26 Ianuarie a. c. în care s'a hotărît să se țină 48 de prelegeri populare la sate. Trimite planul amănunțit al prelegerilor și lista conferențiarilor. Cere ajutorul de K 100 pentru acoperirea cheltuelilor împreunate cu ținerea prelegerilor populare și mai cere 100 exemplare din biblioteca populară a «Asociațiunii». Propune să se reactiveze despărțământul Murăș-Uioara. Iacob Popa a dăruit pentru fiecare agentură din despărțământ câte un exemplar din «Alcoholismul» de Dr. Isidor Marcu și Șt. Roșian.

Se ia act. Se votează suma de K 100 și exemplarele cerute din Biblioteca populară a Asociațiunii. Se îndrumă biroul să se pună în înțelegere cu protopopul Uioarei, dl Emil Pop, pentru reactivarea acestui despărțământ.

11. (88—1908). Direcțiunea despărțământului *Brad* cere suma de K 100 pentru acoperirea cheltuelilor împreunate cu ținerea prelegerilor populare. Cu ocazia prelegerilor populare se vor împărți țăranilor și uneltele agricole perfecționate.

Se ia act. Ajutorul de K 100 se votează.

12. (1286—1908). Direcțiunea despărțământului *Hațeg* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 11 Decembrie 1907, în care s'a decis să se țină în Hațeg și două comune din jur prelegeri ilustrate cu schiopticonul. S'a hotărât să se țină în Hațeg șezători literare pentru cărturari. S'a cumpărat broșura scrisă de Dr. Is. Marcu și Șt. Roșian despre «Alcoholism».

Se ia act.

13. (89—1908). Direcțiunea despărțământului *Hațeg* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 17 Ianuarie a. c. din care rezultă că până acuma în Hațeg s'au ținut 2 șezători literare, s'a hotărât să se țină prelegeri populare în 35 comune de pe teritoriul despărțământului. Cere ajutorul de K 100 și broșuri din Biblioteca poporală a «Asociațiunii».

Se ia act cu plăcere de activitatea îmbucurătoare a acestui despărțământ. Se votează ajutorul de K 100 și se autorizează biroul să le trimită mai multe exemplare din Biblioteca poporală a «Asociațiunii».

14. (113—1908). Direcțiunea desp. *Năsăud* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 6 Ianuarie a. c., în care s'a hotărât să se țină prelegeri pentru popor, s'a lansat și un apel îndemnând pe preoți și pe învățători să înființeze agenturi comunale și să țină prelegeri.

Se ia act.

15. (1288—1907). Direcțiunea desp. *Oradea* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului din 1 Decembrie 1907, ținută în comuna Giriș, unde d-nii Dr. Cornel Bulcu și Vasile Babi au ținut două prelegeri, cel dintâiu despre «Țăran român și cărturar român», iar al doilea despre «Economia rațională». Comuna Giriș cu această ocazie s'a constituit în agentură, înființându-se și o bibliotecă. Comitetul cercual a hotărât ca la vară, cu ocazia adunării cercuale, să aranjeze în Oradea-mare o expoziție de țesături și lucruri de mână ale femeilor române din Bihor.

Se ia act cu plăcere de activitatea îmbucurătoare a acestui despărțământ.

16. (80—1908). Direcțiunea desp. *Orăștie* cere ajutorul de K 100 pentru acoperirea cheltuelilor împreunate cu ținerea prelegerilor populare. S'au anunțat următorii conferențieri: I. I. Lăpădatu, Constantin Baicu, Ioan Moța, Gavril Todica și Vasile Osvadă. Despărțământul cere broșuri din Biblioteca poporală a «Asociațiunii» dela Nr. 20 încolo.

Se ia act. Se votează ajutorul de K 100 și se pun la dispoziția desp. broșuri din Biblioteca poporală a «Asociațiunii».

17. (1242—1907). Direcțiunea despărțământului *Sân-Miclăușul-mare* înaintează:

I. Procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 5 Octomvrie 1907, în care s'a constituit noul comitet.

II. Procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 5/18 Noemvrie 1907, în care s'a decis să se aranjeze prelegeri pentru popor. Comitetul cercual a lansat un apel cătră cărturărirea din despărțământ și a hotărît să premieze cea mai bună prelegere cu K 50. A publicat concurs pentru două premii cari se vor împărți ucenicilor dela meserii. S'a hotărît înființarea mai multor agenturi.

Se ia act.

18. (94—1908). Direcțiunea desp. *Șimleu* înaintează procesul-verbal al ședinței comitetului cercual din 26 Decemvrie 1907 în care s'a decis să se întregească bibliotecile populare deja existente, să aboneze 10 ex. din «Țara Noastră» și 5 ex. din «Gazeta de Duminică», s'au luat dispoziții pentru ținerea prelegerilor populare, anunțându-se mai mulți confențieri. În cursul lunei Noemvrie 1907, d-l Emanuil Stroia a ținut în Șimleu, prelegerea «Șezătorile la Români». Cere ajutorul de K 100 pentru prelegerile populare.

Se ia act. Ajutorul de K 100 se votează.

19. (1241—1908). Direcțiunea despărțământului *Zernești* înaintează procesul-verbal al ședinței comitetului cercual din 8/21 Noemvrie 1907, în care s'a constituit noul comitet și s'au luat dispoziții pentru activarea agenturilor din despărțământ. Directorul desp. d-l Dr. Iancu Mețianu, își înaintează dimisia, din cauze familiare.

Se ia act. Dimisia d-lui Dr. Iancu Mețianu se primește.

Cu conducerea desp. până la viitoarea adunare cercuală se încredințează d-l vice-director I. Dan.

20. (39—1908). Direcțiunea *școlii civile de fete* a „Asociațiunii” înaintează lista încasărilor și a cheltuelilor particulare ale elevelor din Internat în cursul anului școlar 1906/7. Suma intratelor a fost de K 14,048.43 iar a eșitelor de K 13,556.40. Excedentul de K 492.03 se adaugă la „Fondul pentru excursiuni și producțiuni”.

Se ia act.

21. (43—1908). Direcțiunea *școlii civile de fete* a „Asociațiunii” înaintează petiția d-șoarei profesoare Ana Frențiu, care, pe baza unui certificat medical, cere concediu dela 20 Ianuarie până la 1 Martie a. c.

Concediul se acordă.

22. (42—1908). Direcțiunea *școlii civile de fete* a „Asociațiunii” raportează că, satisfăcând regulamentul intern al școlii, a vizitat în repețite rânduri mersul învățământului în școală și că a rămas pe deplin mulțămită cu ordinea și progresul moral și intelectual al școlii. Neînsemnatele neajunsuri pe cari le-a constatat sunt a se atribui numărului prea

mare de eleve și lipsei de localuri pentru învățământ. Propunerile pentru înlăturarea acestor neajunsuri le va înainta mai târziu comitetului central.

Se ia act.

23. (1305—1907). Primăria comunei Vișag trimite suma de K 50, votată la 1 Martie 1901 de reprezentanța comunei pentru fondul „Asociațiunii”.

Se ia act, mulțumindu-se. Suma se adaugă la fondul general al „Asociațiunii”.

24. (25—1908). Cornel Medrea, elev al școlii de arte din Budapesta cere o bursă dela «Asociațiune» ca să-și poată termina studiile.

«Asociațiunea» nedispunând de nici o bursă liberă cu asemenea destinațiune, cererea nu se încuviințează.

25. (66—1908). Țăranul Ioan Colțea din Șona oferă Muzeului «Asociațiunii» un pod construit de dânsul.

Custodele Muzeului se încredințează să se pună în înțelegere cu numitul și să refereze comitetului central, dacă podul are vre-un interes etnografic și cu ce preț s'ar putea cumpăra.

26. (1276—1907). Consistorul arhidiecezan din loc răspunde că va înlesni Muzeului «Asociațiunii» cumpărarea bisericii din Ocolişul-mare.

Se încredințează custodele să se pună în înțelegere cu numita comună bisericească și să raporteze comitetului central pe lângă ce preț s'ar putea cumpăra și transportă până aici biserica numită.

27. (1298—1907). Direcțiunea orfelinatului susținut de Reuniunea femeilor române din Brașov mulțumește pentru cărțile dăruite de «Asociațiune».

Se ia act.

28. (132—1908). Doamna Adelina O. Maior m. Tâslăuanu, Sibiiu, dăruște «Asociațiunii» cu scopul de-a se distribui bibliotecilor din despărțămintele sale, 48 exemplare din publicațiunea: «Biblioteca Copiilor» volumul II.

Se ia act și se mulțumește.

29. (1270—1908). În urma apelului făcut de biroul central pentru răscumpărarea felicitărilor de anul nou a încurs suma de K 695·30.

Se ia act.

30. (469—1907). D-l Octavian C. Tâslăuanu, secretar al «Asociațiunii», cere autorizația comitetului central pentru a continua, în numele „Asociațiunii”, cu adunarea de manuscrise și alte obiecte pe seama Muzeului. Rezultatul străduințelor sale îl va raporta din caz în caz comitetului central, iar când adunarea susnumitelor obiecte va fi împreună cu cheltueli mai neînsemnate va cere încuviințarea prealabilă a prezidiului.

Cererea, găsindu-se de prisos, nu se încuviințează.

31. (127—1908). Prezidiul dispune scontrarea casei, conform dispozițiilor §. 26 din statute.

Se provoacă comisiunea financiară a îndeplinii scontrarea și a raportă.

32. (1287—1907). D-l Augustin Bena, profesor de muzică la școala «Asociațiunii» se roagă să i se anticipeze retribuția pe lunile Ianuarie și Februarie 1908. Prezidiul a dispus să i se plătească suma de K 33·33 pe Ianuarie și suma de K 33·33 pe Februarie 1908.

Se aprobă.

33. (45—1908). Iosif I. Jickeli prezintă o socoteală despre K 57·46, pentru mai multe lucrări îndeplinite anul trecut în Muzeul Asociațiunii.

Se decide achitarea sumei de K 57·46 în contul Muzeului.

34. (1308—1908). Gustav Zigler, lăcătuș, prezintă contul în sumă de K 75·60 pentru lucrările făcute la casa de chirie Nr. 8, în cursul anului 1907.

Se decide achitarea sumei de K 75·60 în contul fondul general.

35. (1307—1908). Gustav Zigler, lăcătuș, prezintă contul în sumă de K 121·82 pentru lucrările făcute la casa de chirie Nr. 6, în cursul anului 1907.

Se decide achitarea sumei de K 121·82 în contul fondului general.

36. (1249—1908). Gustav Zigler prezintă un cont în sumă de K 105·10 pentru lucrările făcute la casa națională, în cursul anului 1907.

Se decide achitarea sumei de K 105·10 în contul fondului Muzeului.

37. (124—1908). Dela ultima ședință au achitat taxa următorii:

a) *membri pe viață*: Teodor Lengyel, preot, Strenț; Petru Pop, preot, Babța; b) *membri ordinari*: Dr. Ambrosiu Bojtor, medic, Arghihat; Ioan Vasváry, preot, Birseul-de-sus; Victor Vasváry, preot, Birseul-de-sus; Alexiu Varna, protopop, Asnagiul-de-sus; Dr. Ion Suciu, avocat, Zelau; Ioan Coste, preot, Hosszufalu; Emil Vicaș, preot, Cesnigiul-de-jos; Traian Nemeș, preot, Asnagiul-de-jos; Ion Szabó, notar p., Arghihat; Tit Trif, preot, Babța; Ion Ilieș, preot, Bocșa-rom.; Ion Bruckenthal, preot, Bicaz; Vasilie Coteș, preot, Selsig; Victor Filip, învățător, Unimăț; Augustin Carșai, preot, Nadișul-român; Augustin Pinteș, cand. de adv., Șimleu; Teodor Bohățiel, preot, Mineu; Alex. Maier, funcționar de bancă, Șimleu; Ion Cucu, contabil, Bucium; Alex. Mircea, contabil, Bucium; Ion Simoc, preot, Restolțul-sup, George Dușoiu, arhitect, Brașov; «Avrigeana» institut de credit și economii, Avrig; Dr. Ludovic Meheș, medic, Oravița; Augustin Antal, jun. preot, Petrari; Aurel Harșian, preot, Cenade; Dr. Dănilă Sabo, avocat, Blaj; Ion Trif, preot, Tăuni; Ilarie Vlad, oficial, Hususău; Petru Tincu, funcționar de bancă, Sibiiu; Ioan Popa, paroh, Cristian; Dr. Petru Stoina, cand. de adv., Oravița; Dr. Dionisie Moldovan, avocat, Sebeș; Gerasim

Cărpenișan, preot, Rehău; Daniil Constantinescu, cond. fil. «Cordiana», Agnita; Aron Meșian, paroh, Agnita; Ion Bendorfean, notar, Ghijasa-sup.

Se declară membri și se autorizează biroul să le libereze diplomele cuvenite și biletele de legitimare.

După aceste ședința se încheie.

Iosif Sterca Șuluțu m. p., prezident. *Oct. Tăslăuanu* m. p., secretar. — Verificat. *Dr. Eusebiu Roșca* m. p. *Nicolae Ivan* m. p. *Arseniu Bunea* m. p.

Nr. 302—1908.

Proces verbal

din 29 Februarie 1908. Ședința II. a comitetului central al „Asociațiunii”.

Prezident: *Dr. Ilarion Pușcariu*. — Notar: *Octavian C. Tăslăuanu*.
Membrii prezenți: *Dr. Beu, Dr. V. Bologa, Ars. Bunea, Dr. A. Cheșian, P. Cosma, Dr. M. Cristea, O. Goga, N. Ivan, Dr. L. Lemény, Dr. E. Roșca, R. Simu, N. Togan, I. Vătășan*.

38. Cu verificarea procesului verbal al ședinței de astăzi se încredințează d-nii: *Dr. V. Bologa, N. Ivan și N. Togan*.

39. (195—1908). *Ioan Crețiu*, fost asesor la sedria orfanală a comitatului Sibiiu și timp îndelungat membru al comitetului central și funcționar al «Asociațiunii», a încetat din viață la 11 Februarie a. c. Prezidiul a luat dispozițiuni să i se facă toate onorurile prevăzute în regulamentele «Asociațiunii».

Se ia act și membri comitetului central își exprimă părerea de rău prin ridicare.

40. (254—1908). Secretarul literar cere comitetului central învoirea pentru editarea și tipărirea următoarelor broșuri, pentru bibliotecile populare:

II. Chendi: *Din vechii poeți* (Antologie cu o introducere).

„ „ *C. Negruzzi* (Scrieri alese cu o introducere).

„ „ *V. Alexandri* („ „ „ „ „).

„ „ *Dascălii noștri* (o serie de mari dascăli ardeleni).

„ „ *Manual de literatură română*.

Dr. I. Borcia: *Teatru pentru popor*.

Oct. Goga: *Balade populare alese*, (cu o introducere).

„ „ *Povești alese*. „ „ „

„ „ *Din scrierile lui Anton Pann* (cu o introducere).

„ „ *Cântece de haiducie* „ „ „

„ „ *Texte vechi* (Spicuri din cronici și cărțile bisericești).

Oct. Goga și I. Lupaș: *O seamă de cuvinte* (mai multe articole pentru popor).

T. Simtion: *Scrisori către țărani*.

La aceste se adaugă următoarele broșuri censurate de secțiunile științifice-literare:

- I. Lăpădatu: *Băncile și poporul.*
- I. F. Negruțiu: *Nutrețul măiestrit.*
- I. Pop Reteganul: *Povești din popor.*

Comitetul central autorizează pe secretarul literar cu înțelegerea lucrărilor și decide să se tipărească atâtea broșuri câte se pot acoperi din budgetul anului curent, prevăzut pentru publicațiuni, în afară de revista «Transilvania».

41. (238—1908). Directorul desp. *Beiuș* cere suma de K 100 pentru ținerea prelegerilor populare.

Se votează.

42. (247—1908). Directorul desp. *Brad* înaintează procesul-verbal al șed. comit. cercual din 3/16 Ianuarie a. c., în care, pe lângă rezolvarea afacerilor curente, membrul Dr. Ioan Radu a înaintat un raport amănunțit cum s'ar putea împrietini țăranii cu o cultură rațională a pomilor. Comitetul cercual, în această privință, a adus următoarele decizii:

- a) La primăvară va stărui ca comunele să ceară dela stat cuptoare de uscat poame, teascuri de mere și căldări de fiert vinars;
- b) pentru valorizarea poamelor se va înființa o tovărășie în cadrele Centralei din Orăștie.

La cursul de analfabeți s'a prelungit timpul de instrucție pentru scris și cetit la o oră.

Se ia act.

43. (208—1908). Directorul desp. *Deva*, d-l Dr. Al. L. Hossu, raportează că a convocat adunarea cerc. a desp. pe 22 Februarie a. c. Cere suma de K 52'05 pentru a achită d-lui inv. Augustin Degan, cheltuelile avute cu prelegerile populare.

Se ia act. Suma de K 52'05 se achită în contul budgetului destinat pentru prelegerile populare din anul 1908.

44. (151—1908). Direcțiunea desp. *Dobra* cere ajutorul de K 100 pentru acoperirea cheltuelilor împreunate cu ținerea prelegerilor populare.

Ajutorul de K 100 se votează.

45. (170—1908). Direcțiunea desp. *Hida-Huedin* cere ajutorul de K 100 pentru ținerea prelegerilor populare — și broșuri din biblioteca populară a „Asociațiunii“.

Se votează ajutorul de K 100 și câte 5 ex. din publicațiunile „Asociațiunii“.

46. (156—1908). Direcțiunea desp. *Orade* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 29 Decembrie 1907, în care s'a hotărât să se țină prelegeri populare în întreg despărțământul. — În cursul lunii Decembrie 1907 s'au ținut următoarele prelegeri: în comuna Săn-Lazăr, Iosif Tărău despre „Ce folos dobândim din știința de carte în genere și

ce după știința de carte românească"; în comuna Chersig, Ioan Petra despre „Alcoholism“ și V. Babi despre „Economia rațională“. În ambele comune s'au înființat și s'au întemeiat biblioteci populare.

Se ia act.

47. (149—1908). Direcțiunea desp. *Oravița* înaintează procesul-verbal al ședinței comitetului cercual din 16 Ianuarie a. c. din care rezultă că în toamna anului 1907 s'au ținut următoarele prelegeri populare: în comuna Rachitova, d-l Pavel Miclea, inv. despre „Pomărit“ și Dr. George Anca despre „Economia rațională“; în comuna Jitiniu, d-l Cornel Strimbei despre „Avantajele pomăritului“ și d-l Pavel Miclea despre „Pomărit“; în Broșteiu d-l Petre Cornean despre „însemnătatea școlii și portul original românesc“ și d-l Aurel Iana, preot, despre „Cultivarea pământului“.

La întrebarea comitetului central (Dec. Nr. 292—1907) în chestiunea înființării unei școli de fete în Oravița răspund că îndatăce înființarea va fi posibilă, școala de fete fără amânare se va înființa.

Teritoriul desp. fiind prea vast s'a decis împărțirea lui în două. Sediul noului despărțământ ar fi în Sasca-montană. Cu organizarea noului desp. se însărcinează d-l Dr. Vasile Meșter, avocat în Sasca-montană.

S'a decis abonarea mai multor ziare pentru a se distribui între popor. Despărțământul cere ajutorul de K 100 pentru ținerea prelegerilor populare.

Se ia act cu plăcere de activitatea îmbucurătoare a acestui despărțământ. Cu organizarea noului desp. Sasca-montană se încredințează d-l avocat Dr. Vasile Meșter. Ajutorul de K 100 se votează.

48. (185—1908) Direcțiunea desp. *Sân-Miclăușul-mare* înaintează procesul-verbal al ședinței comitetului cercual din 2 Februarie a. c., în care s'a hotărât ținerea unei adunări cercuale extraordinare în comuna Beba-veche. S'a dat câte K 25 ca premii, la 2 ucenici din Cenadul-sârbesc. În Comloșul-mare s'a înființat o agentură.

Se ia act.

49. (241—1908). Tipografia și Librăria arhidiecezană din Sibiu cere restul de K 1741·24 pentru tipărirea, broșurarea și expedierea revistei „Țara noastră“ în cursul anului 1907. Administrația revistei raportează că în contul anului 1907 are K 285·63 încasări și K 1318— restanțe. Cere să i se avanseze suma de K 1455·61 pentru a se achită restul de plată de K 1741·24.

Se decide a se achită restul de K 1741·24, din cari K 1455·61 din cuota destinată pentru sprijinirea publicațiilor culturale pe anul 1908 iar K 285·63 din încasările abonamentelor.

După aceste ședința se închide.

Iosif Sterca Șuluțu prezident. *Oct. C. Tăslăuanu* notar. — Verificat. *N. Ivan* m. p. *Dr. V. Bologa* m. p. *Nic. Togan* m. p.

Nr. 314—1908.

Proces verbal

din 12 Martie 1908. Ședința a III-a a comitetului central al
„Asociațiunii“.

Prezident: *Iosif Sterca Șuluțu*. Notar: *Octavian Tăslăuanu*. Membri prezenți: *Dr. I. Beu, Ars. Bunea, Part. Cosma, Dr. M. E. Cristea, Oct. Goga, N. Ivan, Dr. L. Lemény, Dr. Il. Pușcariu, Dr. E. Roșca, Dr. O. Russu, R. Simu și N. Togan*.

50. Cu verificarea procesului verbal al ședinței de astăzi se încredințează dnii: *Dr. Il. Pușcariu, Dr. E. Roșca, și Dr. I. Beu*.

51. (289—1908). Comisiunea financiară raportează că a controlat socotelile revistei «*Țara noastră*» și a constatat că intratele au fost de K 8896.52 iar ieșitele de K 10,352.13 prin urmare a avut un deficit de K 1455.61. Revista mai are restanțe de încasat în sumă de K 1592, cari propune, să se încasseze prin organele proprii, iar colecțiile Revistei în număr de 69 să se transpună bibliotecii. Propune ca revista «*Țara noastră*» cu sfârșitul anului 1907 să se considere ca sistată din partea «*Asociațiunii*», iar fostul redactor și administrator al revistei să fie absolvați de orice îndatoriri față de «*Asociațiune*» în ce privește «*Țara noastră*».

Raportul și propunerile comisiunii financiare să iau la cunoștință și se aprobă întru toate.

52. (257—1908). Direcțiunea desp. *Brașov* înaintează:

I. procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 14/27 Noemvrie 1907, în care s'au rezolvat afacerile curente și s'au luat dispoziții pentru ținerea prelegerilor populare, comandându-se o nouă serie de diapozitive despre *Alcoholism*.

II. procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 30 Iănuarie a. c. în care a decis să ceară ajutorul de K 100 pentru prelegerile populare; s'a stabilit programul prelegerilor pentru cărturărimea din *Brașov*. În cursul iernii s'au ținut 8 prelegeri în patru comune. Agentura din *Arpatac* aparținătoare despărț. *Treiscaune*, cere să fie încorporată la desp. *Brașov*.

Ad I și II se ia act. Suma de K 100 se votează. Incorporarea agenturei *Arpatac* la desp. *Brașov* se aprobă.

53. (237—1908). Domnul *Coriolan Brediceanu* înaintează procesul verbal al adunării de constituire al despărțământului *Lugoj*, ținută la 16 Februarie 1908. S'au înscris: 1 membru pe viață, 20 membri ordinari și 9 membri ajutători. S'a ales director al desp. Domnul *C. Brediceanu* și următorii membri în comitetul cercual. *Dr. Popovici*, protopop, *Ioan Boroș prelat papal*, *Dr. Aurel Ciupe*, avocat și *Corneliu Gându*, candidat de avocat.

Se ia act și se îndrumă comitetul să-și înceapă activitatea prin organizarea de agenturi, înființarea de biblioteci populare și prin ținerea prelegerilor populare.

54. (229—1908). Direcțiunea desp. *Mediaș* înaintează :

I. procesul verbal al adunării cercuale din 26 Decembrie 1907 în care s'au rezolvat afacerile curente, directorul și-a dat dimisia, care n'a fost primită. Adunarea alege noul comitet cercual în frunte cu fostul director, care își prezintă dimisia comitetului central.

II. procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 26 Ianuarie a. c. în care s'a decis să se ceară ajutorul de K 100 pentru ținerea prelegerilor populare.

Se ia act. Directorul despărțământului se îndrumă să convoace adunarea cercuală, unde să-și prezinte dimisia și care să aleagă noul director. Ajutorul de K 100 pentru ținerea prelegerilor populare se va da numai dacă vor înainta un program al prelegerilor.

55. (166—1908). Direcțiunea despărțământului *Sebeș* înaintează :

I. procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 14 Martie 1907 din care rezultă că s'a comandat pe seama despărțământului un schioptikon.

II. procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 30 Octombrie 1907 în care s'au rezolvat afacerile curente și s'au luat dizpoziții pentru ținerea adunării cercuale.

III. procesul verbal al adunării cercuale, ținute în comuna Rehău, la 21 Noemvrie 1907, în care pe lângă rezolvarea afacerilor curente, s'a ținut o prelegere despre «Cultura vișei americane» de Ioan Pavel învățător în Lancrăm și comuna Răhău s'a constituit în agentură și s'a înzestrat cu o bibliotecă populară. S'a reales comitetul cercual cu excepția domnului Ioan Oncescu.

IV. procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 25 Ianuarie 1908, în care s'a constituit comitetul cercual, s'au adus mulțămiri fostului membru Ioan Oncescu care timp de 25 ani a fost în serviciul despărțământului. Cer împrumut diapozitive pentru 2—4 prelegeri.

Se ia act. Se vor împrumuta diapozitivele de cari dispune comitetul central.

56. (286—1908). Direcțiunea desp. *Sibiu* cere K 100 pentru prelegerile populare ținute în cursul anului trecut.

Suma de K 100 se votează în comptul budgetului din acest an cu condiția să continue ținerea prelegerilor populare și în acest an.

57. (230—1908). Ministerul ungar de interne prin deciziunea Nr. 951/1907 din 24 Ianuarie a. c. anulează hotărârea căpitanului de poliție din Ibașfalău, care a refuzat să ia la cunoștință ținerea adunării cercuale a desp. *Sighișoara*. În urma acestei deciziuni ministeriale prezidiul a îndrumat pe directorul susnumitului despărțământ să convoace adunarea cercuală în Ibașfalău, comunicând ziua adunării căpitanului de poliție.

Se ia act cu aprobare.

58. (201—1908). Directorul despărțământului *Verșeț*, dl Ioan M. Roșu își înaintează dimisia din postul de director. Totodată dnii Traian Oprea vice-director și Avram Corcea, controlor, ne informează că până la proxima adunare cercuală vor luă asupra dlor conducerea despărțământului *Vêrșeț* care după noua organizare a desp. Timișoara, cuprinde cele 28 comune ale protopopiatului *Vêrșeț*.

Se ia act și se invită dl Traian Oprea să convoace cât mai curând adunarea cercuală a despărțământului și să-și înceapă activitatea.

59. (281—1908). Dl Ioan Dan încredințat (deciz. Nr. 19/1908) cu conducerea desp. *Zernești* răspunde că sănătatea nu-i permite să iee asupra sa această însărcinare.

Domnul Dr. Iancu Mețianu e rugat să convoace adunarea cercuală a despărțământului, unde să-și prezinte dimisia pentru a se alege un nou director.

60. (279—1908). Directorul *școlii civile de fete* a «Asociațiunii» cere cvartir natural, încălzit și luminat, începând dela 1 Aprilie a. c. și urcarea onorarului de director dela suma de K 600 la K 1200.

Chestiunea se dă spre studiere unei comisiuni alcătuite din dnii I. St. Șuluțu, Dr. Il. Pușcariu și Oct. C. Tăslăuanu, care va veni cu o propunere în proxima ședință.

61. (192—1908). Direcțiunea *școlii civile de fete* a «Asociațiunii» înaintează procesul verbal al conferenței profesorele din 29, 30 și 31 Ianuarie a. c. în care s'au rezolvat afacerile curente ale școlii; prof. V. Păcală a fost primit la fondul de pensie al statului; inspectorul reg. de școli trimite ordinul ministerial Nr. 140953/1907 prin care se cere folosirea în școală numai a acelor manuale care sunt aprobate de minister, și dispune ca în viitor certificatele să se libereze paralel în limba română și maghiară. Direcțiunea înaintează clasificarea elevelor din școală; s'au clasificat în total 125 eleve, neclasificată a rămas una singură.

Se ia act și se îndrumă direcțiunea școlii să se conformeze ordinațiunei ministeriale.

62. (344—1908). Direcțiunea *școlii civile de fete* a «Asociațiunii» înaintează procesul verbal al consiliului corpului profesoral din 21 Februarie a. c. în care s'au rezolvat afacerile curente și s'a luat act de vizitarea școlii din partea comisariului ministerial, Ștefan Gyöngyösi, care a rămas în genere mulțumit cu mersul învățământului și cu internatul școlii, a îndrumat însă direcțiunea să înlocuiască cele mai multe manuale de învățământ cu altele, făcute conform planului de învățământ și aprobate de minister. Corpul profesoral al școlii se oferă a alcătui asemenea manuale, dacă «Asociațiunea» le va tipări și se va îngriji de aprobarea lor. S'a mai decis ca în vacanța de Paști elevele să facă o excursiune: Budapesta Porțile de Fier și Băile Herculane.

Se ia act. Direcțiunea se invită să înainteze lista manualelor cari trebuiesc înlocuite la școală.

63. (243—1908). Direcțiunea școalei civile de fete a «Asociațiunii» înaintează cererile elevelor pentru a fi scutite de taxa școlară pe anul 1907/8.

Comitetul central scutește de taxă pe următoarele eleve:

a) de taxă școlară pe întreg anul:

1. Maria Pop cl. II.; 2. Aurelia Cioran cl. II.; 3. Victoria Bârdaș cl. III.; 4. Ana Bologa cl. IV.; 5. Paraschiva Ciocănel cl. II.; 6. Silvia Foltuț cl. IV.

b) de taxa școlară pe jumătate:

1. Pompilia Predovicu cl. II.; 2. Veturia Predovicu cl. IV.; 3. Silvia Spornic cl. II.; 4. Olivia Sârbu cl. IV.; 5. Elena Pinciu cl. II.; 6. Paraschiva Popovicu cl. I.; 7. Maria Popovicu cl. II.

64. (223—1908). Direcțiunea școalei civile de fete a «Asociațiunii» înaintează, conform deciziei comitetului central Nr. 217/1907, lista aparatelor cari lipsesc din laboratorul de fizică și chimie al școalei. Prețul acestor aparate se urcă la suma de K 298'34.

Diracțiunea școalei se autorizează să comande aparatele în suma de K 298'34 în contul bugetului școalei civile de fete al «Asociațiunii».

65. (213—1908). Direcțiunea școalei civile de fete a «Asociațiunii» înaintează dimisia Domnișoarei Eufemia Katona din postul de guvernantă al internatului, măritându-se la 1 Martie a. c. la care dată își părăsește serviciul dela internat. Prezidiul a autorizat direcțiunea școalei ca dela 1 Martie a. c. până la sfârșitul acestui an școlar să angajeze o persoană corespunzătoare pentru postul de guvernantă.

Se ia act cu aprobare, având direcțiunea îndatorirea a propune comitetului central persoana care crede de bine a fi angajată.

66. (228—1908). Dl Traian Petrașcu, bursierul fundațiunii Ioan Petran își continuă studiile de medicină la universitatea din Budapesta și se roagă să i se dea și pe mai departe bursa.

Bursa i se dă până la sfârșitul anului școlar.

67. (242—1908). Institutul «Cordiana» în Fofeldea dăruiește K 20 fondului George Barițiu, în loc de cunună dirigentului filialei din Agnita, Daniil Constantinescu.

Se ia act și se mulțumește.

68. (294—1908). Direcțiunea despărțământului Sibiu cere cărți pentru agentura din Roșia-săsească.

Se pun la dispoziție exemplare din cărțile disponibile ale «Asociațiunii».

69. (220—1908). Dl Sulyok Zoltán din Lugoj dăruiește Muzeului «Asociațiunii» costumul bănățanesc al decedatei Persidă Domaneanț.

Se ia act și se mulțumește donatorului.

70. (292—1908). Dl Ioan Oros-Russu jude reg. în pens. dăruiește Muzeului «Asociațiunii» următoarele obiecte: 1. Patru zale de aur.; 2. opt bucăți de mărgelă vinete; 3. Trei bani de argint de pe vremea Romanilor; 4. O medalie de argint comemorativă; 5. O medalie de argint, premiu pentru creșterea cailor; 6. O medalie mare de argint a unei familii nobile din Ardeal.

Se primesc cu mulțămăită.

71. (174—219—1908). Dl Atanasie Marienescu și Academia română dăruiesc mai multe cărți pentru biblioteca «Asociațiunii».

Se primesc cu mulțămăită.

72. (92—1908). Nicolae Firu învăț. în Oradea-mare donează cinci manuscrise, rămase dela profesorul Luca P. Căleceanu, pentru Muzeul Asociațiunii.

Se primesc cu mulțămăită.

73. (259—1908). Comitetul parohial din Săcalul de pădure cere broșuri din Biblioteca «Asociațiunii» pentru biblioteca parohială.

Se decide a li se trimite publicațiunile disponibile ale «Asociațiunii», cu condițiunea să se constituie într'o agentură a «Asociațiunii».

74. (190—1908). Reuniunea meseriașilor din Miercurea cere câte un exemplar din Biblioteca populară a «Asociațiunii».

Se trimite câte un exemplar din cărțile disponibile.

75. (177—1908). Reuniunea învățătorilor gr. cat. «Mariana» din Năsăud cere pe seama bibliotecii acestei reuniuni cărți.

Se decide a i se trimite câte un exemplar din toate publicațiunile disponibile ale «Asociațiunii».

76. (265—1908). Dl I. Corbu din Bistrița propune să se tipărească pe seama țăranilor analfabeți un abecedar ilustrat și o carte de cetire cu bucăți de cuprins variat, potrivite pentru înțelegerea poporului. Ambele volume să facă parte din Biblioteca populară a «Asociațiunii».

Se încredințează secția școlară să studieze pregătirea acestor broșuri.

77. (287—1908). Dl Victor Fincu dăruiește Muzeului «Asociațiunii» 73 bucăți monete vechi de argint și aramă și 5 bancnote vechi.

Se ia act cu mulțămăită.

78. (66—1908). Dl custode al Muzeului nu recomandă cumpărarea podului oferit de Ioan Colțea din Șona (vezi deciz. comit. Nr. 25/1908).

Propunerea se primește.

79. (233—1908). Cassierul raportează că dl Iulian Marțian căp. pens. în Năsăud a achitat taxa de membru pe vieață.

Se ia act și se îndrumă biroul să-i libereze diploma de membru pe vieață.

80. (295—1908). Cassierul raportează că au achitat taxa de membri ordinari următorii domni: Alexandru Muntean, protopop, Birtin; Dr. Demetriu Mangra, candidat de adv. Oradea-mare; Vasile Teuca, învăț. Tăut; Dr. Isaia Ardelean, adv. Tinca; Iosif Tărău, teol. abs. Săcădate; Dr. Victor Fodor, medic Oradea-mare.

Se declară de membri și se învită biroul să le libereze biletele de legitimare.

După aceste ședința s'a închis.

D. u. s.

Iosif Sterca Șuluțu m. p., prezident. *Oct. C. Tăslăuanu* m. p., notar. — S'a cetit și verificat. — *Dr. Il. Pușcariu* m. p. *Dr. Eusebiu Roșca* m. p. *Dr. Il. Beu* m. p.
